

Indførelse af en dyrkningsfri bræmme på 2 meter langs vandløb og søer ikke ekspropriation.

Statsforfatningsret 31.1 – Veje og vand 2.1.

- ♦ Ved en lovændring i 1992 indsattes i vandløbslovens § 69, stk. 1, en bestemmelse om, at dyrkning m.v. i landzone ikke må foretages i en bræmme på 2 meter langs naturlige eller i regionalplanen højt målsatte vandløb og søer. To landbrugsorganisationer påstod som mandatar for indehaverne A og B af landbrugsejendomme beliggende ved vandløb Miljø- og Energiministeriet tilpligtet at anerkende, at vandløbslovens § 69, stk. 1, »er et ekspropriativt indgreb, der kun kan gennemføres mod fuld erstatning«. Allerede fordi det måtte anses for utvivlsomt, at § 69, stk. 1, for en række bredejere indbar indgreb af så ringe intensitet, at det ikke ville være et ekspropriativt indgreb, kunne påstanden ikke tages til følge, således som den var formuleret. Der var heller ikke i relation til A og B – som begge repræsenterede bredejerinteresser i et typisk omfang – tale om et ekspropriativt indgreb. I denne forbindelse henvistes bl.a. til, at der i en meget lang årrække havde eksisteret en vis rådighedsbegrænsning med hensyn til dyrkning m.v. ved visse vandløb og søer, at den generelle udvidelse heraf, som berørte alle bredejere, havde et begrænset omfang, og at indgrebet var begrundet i væsentlige samfundsmæssige hensyn, herunder et ønske om at mindske risikoen for forurening af vandløb. Ministeriet blev herefter frifundet. (Dissens med hensyn til begrundelsen).[1]

H.D. 27. november 1996 i sag II 296/1995

Ahlsell Mineral A/S (adv. Poul Lund, Kbh.)

og

A/S Carl Nielsen, Sand, Grus & Singelsforretning (Calkas A/S) (adv. Henning Aasmul-Olsen, Kbh.)

mod

Miljøministeriet (Km.adv. v/adv. Benedicte Galbo, Kbh.).

Erstatning efter grundlovens § 73 for tab ved afslag på ansøgning om tilladelse til fortsat råstofindvinding.

Statsforfatningsret 31.1 og 31.3.

- ♦ Aktieselskabet C erhvervede i årene 1942-1956 tidsbegrænsede rettigheder til råstofindvinding på nogle arealer i Robbedale-området på Bornholm, på hvilke der findes sand og grus af særlig kvalitet. I forbindelse med gennemførelsen af råstofloven af 1972 blev C's indvindingsrettigheder anmeldt som eksisterende rettigheder, til hvilke tilladelse ikke krævedes. I 1984 overdrog C rettighederne til aktieselskabet A mod betaling af bl.a. en afgift pr. ton opgravet sand/grus. Ved § 22, stk. 2, i råstofloven af 1977 var det bestemt, at alle ældre grusgravningsrettigheder anmeldt i henhold til 1972-loven bortfaldt den 1. juli 1988, men det var i lovens forarbejder forudsat, at tilladelse til fortsat indvinding normalt ville blive givet. Det udtaltes i forarbejderne endvidere, at indehaveren af en anmeldt ret, såfremt tilladelse ikke blev givet, ville kunne være erstatningsberettiget efter grundlovens § 73. Ved kendelse af 18. oktober 1988 afsløg Miljøankenævnet A's ansøgning om tilladelse til fortsat råstofindvinding med henvisning til, at dette ville stride mod vandindvindingsmæssige interesser, idet der i grundvandet i Robbedale-området, der forsynede Rønne Vandværk, var konstateret en forurening med jern og sulfat, som efter nævnets vurdering måtte tilskrives såvel en grundvandssænkning forårsaget af vandindvindingen som råstofindvindingen. A og C påstod sig herefter tilkendt erstatning. Med henvisning bl.a. til udtalelserne i forarbejderne til 1977-loven fandtes afslaget at have karakter af et individuelt indgreb, der måtte ligestilles med et forbud. Det fandtes endvidere ikke sandsynliggjort, at råstofindvindingen i væsentligt omfang havde medvirket til den konstaterede forurening af grundvandet, eller at fortsat råstofindvinding ville indebære en nærliggende fare for forurening af vandforsyningen. A og C fandtes herefter at have krav på erstatning efter grundlovens § 73.[1] De foreliggende oplysninger gav ikke grundlag

for at ansætte erstatningen til et mindre beløb end det beløb på 4 mio. kr., som A og C for Højesteret havde påstået sig tilkendt som en fælles erstatning.[2]